

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania S. K.
od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 lutego 2018 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 września 2017 r., sygn. akt III WSC U (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 29 września 2017 r. w pkt 1 odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonego od wyroku tego Sądu z 6 lipca 2017 r., którym oddalono apelację S. K. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 5 grudnia 2016 r. w sprawie przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a w pkt 2 przyznał adwokatowi S. T. od Skarbu Państwa – Sądowi Apelacyjnego w (...) 120 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu.

W uzasadnieniu Sąd drugiej instancji wskazał, że w sprawie zaskarżoną decyzją z 19 lipca 2016 r. ponownie ustalono ubezpieczonemu wysokość emerytury

rolniczej. W toku postępowania ubezpieczony zakwestionował wartość tego ustalenia, domagając się dodatkowych należności. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje jedynie w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niniejsza sprawa nie należy do tych ostatnio wymienionych kategorii, a ponieważ ma charakter majątkowy, dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia. Pełnomocnik skarżącego wartość tę określił na 2.448 zł, a więc kwotę niekwalifikującą sprawy do postępowania kasacyjnego, wobec czego skargę należało odrzucić jako niedopuszczalną (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Ubezpieczony złożył zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego, skarżąc je w części dotyczącej pkt 1 i zarzucając:

1. nierozpoznanie istoty sprawy przez przyjęcie, że przedmiotem postępowań sądowych w niniejszej sprawie było ustalenie wysokości emerytury rolniczej, podczas gdy z akt sprawy, a przede wszystkim woli ubezpieczonego wyrażonej w pismach procesowych oraz oświadczeniu złożonym w trakcie posiedzenia Sądu Okręgowego w dniu 5 grudnia 2016 r. wynika, że przedmiotowa sprawa jest sprawą o wstrzymanie świadczenia rentowego przez KRUS;

2. obrazę art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., przez jego zastosowanie i uznanie, że przedmiotowa sprawa jest sprawą o prawa majątkowe (z zakresu ubezpieczeń społecznych) inną niż wstrzymanie emerytury lub renty;

3. obrazę art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., przez jego niezastosowanie i uznanie, że przedmiotowa sprawa nie jest sprawą o prawa majątkowe z zakresu ubezpieczeń społecznych, tj. o wstrzymanie emerytury lub renty.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, a także o zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania. Pełnomocnik reprezentujący skarżącego w postępowaniu zażaleniowym z urzędu wniósł także o przyznanie mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, oświadczając że nie zostały one uiszczone ani w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 19 lipca 2016 r., choć w treści odnosząca się do ponownego ustalenia wysokości emerytury od 1 czerwca 2013 r. do 31 lipca 2016 r., była faktycznie decyzją o wznowieniu wypłaty wstrzymanego uprzednio świadczenia. Wynika to z przebiegu zdarzeń poprzedzających jej wydanie. W związku z odmową przyjęcia przez ubezpieczonego emerytury w styczniu 2013 r. organ rentowy decyzją z dnia 21 lutego 2013 r. odmówił wypłaty świadczenia, jednocześnie wstrzymując wypłatę emerytury od 1 stycznia 2013 r. Zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja zapadła na skutek wniosku żalącego się o wznowienie wypłaty świadczenia. Ubezpieczony zakwestionował ją w części odnoszącej się do daty tego wznowienia, żądając wypłaty emerytury od 1 stycznia 2013 r., czyli od daty jej wstrzymania.

Wbrew stanowisku Sadu Apelacyjnego, przedmiotem sporu w niniejszej sprawie nie była zatem wysokość świadczenia, lecz wstrzymanie emerytury przez określony czas, tj. od 1 stycznia 2013 r. do 31 maja 2013 r. Z art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. wynika zaś, że w sprawach o wstrzymanie emerytury skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, wobec czego odrzucenie skargi w niniejszej sprawie naruszało ten przepis oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c., jak trafnie podniósł żalący się.

Z tych względów zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁶ k.p.c., przy czym uchylenie to musiało odnosić się do całości tego orzeczenia, a nie tylko do jego pkt 1. Choć bowiem zażaleniem nie zostało objęte rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 postanowienia (przyznającym adwokatowi z urzędu wynagrodzenie od Skarbu Państwa), to jednak stwierdzić należy, że to rozstrzygnięcie jest integralnie związane (akcesoryjne) i zależne od wyniku rozstrzygnięcia wniesionej w tej sprawie skargi kasacyjnej. Uwzględnienie przez Sąd Najwyższy zarzutów zażalenia i w konsekwencji uchylenie postanowienia Sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi kasacyjnej, oznacza konieczność uchylenia również tego rozstrzygnięcia akcesoryjnego, gdyż rozpoznana zostanie skarga kasacyjna, a nie wiadomo, jaki będzie wynik tego postępowania. Niemożliwe jest tym samym pozostawienie w

mocy orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, gdyż nieznany jest ostateczny jego wynik, od którego zależy to rozstrzygnięcie.

Z tych samych przyczyn Sąd Najwyższy stwierdził, że wniosek skarżącego (zawarty w zażaleniu) o zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym (również odnośnie do kosztów nieopłaconej pomocy prawnej) jest przedwczesny. Zgodnie z przepisem art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Analizując powyższy przepis nie można pominąć ogólnej zasady rządzącej kosztami procesu. Zasada ta wyrażona została w art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Decydujące zatem znaczenie ma wynik procesu, a nie jego poszczególnych etapów. Wynik procesu to rozstrzygnięcie o sprawie jako całości. Postanowienie Sądu Najwyższego, w wyniku którego dochodzi do uchylecia postanowienia sądu drugiej instancji odrzucającego skargę kasacyjną i które to uchycienie ma charakter tzw. „uchylecia zmieniającego”, powoduje nadanie biegu skardze. Jej rozpoznanie zadecyduje o ostatecznym wyniku sprawy, według którego zostaną rozliczone koszty postępowania w całości.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

r.g.